

ТЕЛЕБАЧЕННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ

Бахтемірова Анна
Київ

В наш час все більше уваги громадськості та науковців привертають актуальні і болючі для українського суспільства проблеми, зокрема посилення негативного впливу на дітей телебачення. Телевізор стає для дитини чи підлітка основним джерелом інформації. За даними дослідників (І.Черезова, Д.Салюк) вітчизняний підліток за середньостатистичними показниками проводить біля телевізора 3-5 годин на добу (для порівняння: польський підліток дивиться телевізор 2-4 години на добу, у вихідні - до 5 годин. У США телевізору діти присвячують більше часу, ніж навчанню. У Швеції учні впродовж 10 років навчання проводять 18 тисяч годин перед телевізором).

Нас завжди цікавило питання з чого починається любов дитини до екранних мистецтв? Можна сказати одним словом: з руху. Згадаймо, що можна годинами дивитися на вогонь чи хвилі, а нестійка увага дитини тримається на рефлекторній реакції на рух. Тому більшість програми для дітей мають бути динамічними за рахунок руху в кадрі, чи при зміні кадрів, чи за допомогою жвавої музики. Всенародна любов до анімації має в своїй глибинній основі ось цю увагу до руху. Також на генетичному рівні в нас закладено любов до всього круглого та пухнастого. Герої фільмів Уолта Дізнея тому яскраве підтвердження. Негативні персонажі мають гострі ікла, голки, кутасті форми і незграбні рухи. Сучасна анімація, бажаючи зламати стереотипи Дізнея, йде на створення персонажів, які не відповідають потребам дитини на рівні інстинкту, і тому спотворюють світосприйняття дитини. Дитина ще не має життєвого досвіду, в неї недостатні критерії оцінки людей і подій, тому в творах для дітей, особливо маленьких, автори мають орієнтуватися на інстинкти та навчати глядачів життю, допомагати виробляти правильні моделі життя, показуючи і називаючи добро - добром, а зло - злом. До того ж, треба створити для дітей щасливий фінал, тому що діти мають знати - їм завжди хтось прийде на допомогу або дитина сама може впоратись із складною ситуацією. Екран повинен показати глядачеві шлях до перемоги.[1]

Ігровий фільм діти часто сприймають як документальний, а при наявності сучасних засобів комп'ютерної обробки і графіки, реалізм вигаданих персонажів і антуражу дитині важко відрізнити уявне від правдивого. Діти швидко втомлюються, втрачають увагу, особливо, коли глядачам стає і справді страшно - вони наче ховаються від жахливого. Тому сюжети таких шоу не повинні мати різні відгалуження. Краще, коли вони дещо прямолінійні. Маленьким глядачам подобається, коли перемагає герой-дитина, і не просто перемагає, а ще й ставить свого ворога у смішне становище. Одразу по закінченні фільму діти намагаються перевірити на собі екранний досвід: вони починають фехтувати, як мушкетери; кидати ножі, стріляти, підпалювати

петарди - діяти як герої пригодницьких фільмів. І про це треба пам'ятати авторам таких творів для дітей. Підвищеній активності сприйняття, зосередженості на дійовому началі в поведінці героїв, бажанню виразити себе зараз, а не в майбутньому, і бути подібним до героя - автори мають протиставити чітку орієнтацію таких дій на добро, на вчинки, які отримають схвалення батьків або громади.

З трьох років у дитини пробуджується цікавість до іншої статі. Цю цікавість автори часто використовують у фільмах для підлітків. Але якщо цю тему зробити домінуючою, автори ризикують втратити частину аудиторії: не всі діти одного віку з однаковою увагою ставляться до "кіна про любов". Стосунки хлопчиків і дівчаток мають бути однією з фарб, що прикрашають динамічний сюжет. Так само діти не люблять дуже позитивних героїв, яких їм ставлять за приклад. Щоб наш герой здобув прихильників чи послідовників, в його занадто світлий образ треба додати трішки інших фарб. Тоді глядач не буде пригнічений через власну недосконалість і зможе в деяких ситуаціях поставитися до героя зверхньо, а автори не втратять глядача, а знайдуть таким чином шлях до нього.

Щодо документальних фільмів і програм, спілкуючись з дитиною, дорослий професіонал, яку б ціль не переслідував, зобов'язаний понад усе ставити інтереси дитини і лише потім - свою мету.

Довгий час дослідження у сфері впливу телебачення на дітей були недостатні, та сьогодні вчені всього світу стверджують що зловживання телебаченням шкодить перш за все нейронам дитячого мозку, який розвивається пришвидшеними темпами, негативно впливає на здоров'я та поведінку дитини.

«Телевізор вводить дитину в стан що близький до гіпнотичного трансу, – ось чому діти часто знову прилипають до екрана, – говорить дитячий нейропсихолог Миколай Воронін. – Як тільки телевізор вмикається, бета-хвилі мозку, що характерні для стану активності, уступають місце повільним альфа-хвилям. Зазвичай це відбувається при засинанні, коли ми на якийсь час закриваємо очі».[2]

Після того як дитина виходить із такого гіпнотичного трансу вона намагається відтворити побачене в реальності так як це у неї заклалося на підсвідомому рівні. Дитина бажає наслідувати свої героїв не обдумуючи власних вчинків. І як приклад цьому випадки що трапились у світі:

- Барселона. Троє підлітків вирішили повторити трюк, який вони побачили по телебаченню і пізно ввечері натягнули через вулицю пластиковий шнур і спостерігали як він перерізав горло мотоциклісту.

- Лондон. Двоє шестилітніх хлопчика повністю зруйнували будинок своїх сусідів, щоб повторити телепередачу і заслужити премію. В дитячій передачі пропонувалося самим оригінальним способом зруйнувати, побудований в телестудії будинок.

- Осло. Група 5-6 літніх дітей гралися в черепашки - ніндзя і насмерть забили одну із дівчаток.

- Валенсія. 20-літній юнак, переодягнувшись черепашкою ніндзя заліз в сусідній будинок і зарізав подружжя і їхню дочку.[3]

Звичайно не можна говорити, що телебачення приносить тільки шкоду дитині, воно також має і виховний вплив. Але ми повинні знати, що для того щоб телебачення мало позитивний вплив, дорослі мають контролювати дітей і при необхідності після перегляду тієї чи іншої телепередачі пояснювати дитині вчинки героїв, допомагати дитині в усвідомленні тієї чи іншої ситуації.

Література:

1.Костилева В.А. Телебачення для дітей. Погляд зсередини [Електронний ресурс] // Телекритика. – 2005. – URL; <http://www.telekritika.ua/lyudi/2005-12-21/6179>

2. Прейс І. Багато дивитись телевизор дітям – шкідливо! [Електронний ресурс] //Психологія. Вплив телебачення на розвиток дитини 2012. - URL : <http://anira.sumno.com/article/psychologiya-vplyv-telebachennya-na-rozvytok-dytyny/>

3. Чупрій Л. В. Вплив телебачення та Інтернету на моральне та фізичне здоров'я дітей [Електронний ресурс] // Агентство стратегічних досліджень. – 2010. – URL :http://sd.net.ua/2010/08/17/children_tv_violence.html.